

Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu

Uvod

Države pogodbenice tega protokola:

izjavljajo, da učinkovito ukrepanje za preprečevanje in zatiranje mednarodne trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, zahteva celovit mednarodni pristop v izvornih, tranzitnih in namembnih državah, ki vključuje ukrepe za preprečevanje take trgovine, kaznovanje prekupčevalcev in zaščito žrtev take trgovine, vključno z varstvom njihovih mednarodno priznanih človekovih pravic;

upoštevajo, da kljub obstoju raznih mednarodnih listin s pravili in praktičnimi ukrepi za boj proti izkoriščanju ljudi, zlasti žensk in otrok, ni splošne listine, ki bi se ukvarjala z vsemi vidiki trgovine z ljudmi;

so zaskrbljene, da brez take listine osebe, ki so ogrožene zaradi trgovine, ne bodo dovolj zaščitene;

se sklicujejo na Resolucijo Generalne skupščine št. 53/111 z dne 9. decembra 1998, s katero se je skupščina odločila, da ustanovi medvladni ad hoc odbor za pripravo celovite mednarodne konvencije proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in razpravo o pripravi mednarodne listine, ki se bo nanašala na trgovino z ženskami in otroki;

so prepričane, da bo dopolnitev Konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu z mednarodno listino o preprečevanju, zatiranju in kaznovanju trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, koristna v boju proti temu kriminalu,

in so se zato dogovorile:

I. Splošne določbe

1. člen

Razmerje do konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu

1. Ta protokol dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu. Razlagati ga je treba skupaj z njo.

2. Določbe konvencije se smiselno uporabljajo tudi za ta protokol, če v njem ni določeno drugače.

3. Kazniva dejanja, ki so določena v skladu s 5. členom tega protokola, se štejejo kot kazniva dejanja, določena s konvencijo.

2. člen

Izjava o namenu

Namen tega protokola je:

- (a) preprečevanje in zatiranje trgovine z ljudmi s posebno pozornostjo do žensk in otrok;
- (b) zaščita in pomoč žrtvam take trgovine ob popolnem spoštovanju njihovih človekovih pravic in
- (c) pospeševanje sodelovanja med državami pogodbenicami za doseg te ciljev.

3. člen

Uporaba izrazov

V tem protokolu:

- (a) »trgovina z ljudmi« pomeni novačenje, prevoz, premestitev, dajanje zatočišča ali sprejemanje oseb zaradi izkoriščanja z grožnjo, uporabo sile ali drugimi oblikami prisile, ugrabitvijo, goljufijo, prevaro, zlorabo pooblastil ali ranljivosti ali dajanjem ali prejemanjem plačil ali koristi, da se doseže soglasje osebe, ki ima nadzor nad drugo osebo. Izkoriščanje vključuje vsaj izkoriščanje prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe oseb, njihovo prisilno delo ali storitve, suženjstvo ali podobna stanja, služabništvo ali odstranitev organov;
- (b) soglasje žrtve trgovine z ljudmi o nameravanem izkoriščanju, navedeno v pododstavku a, se ne upošteva, če so bila uporabljena sredstva, navedena v pododstavku a;
- (c) novačenje, prevoz, premestitev, dajanje zatočišča ali sprejemanje otrok zaradi izkoriščanja se šteje za trgovino z ljudmi, tudi če ne vključuje sredstev, navedenih v pododstavku a tega člena;
- (d) »otrok« pomeni vsako osebo, ki še ni stara osemnajst let.

*4. člen**Področje uporabe*

Ta protokol se, če ni drugače navedeno, uporablja za preprečevanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ugotovljenih v skladu s 5. členom tega protokola, kadar so to mednarodna kazniva dejanja in vključujejo organizirano kriminalno združbo, in za zaščito žrtev teh kaznivih dejanj.

*5. člen**Kaznivost*

1. Država pogodbenica sprejme zakonodajne in druge potrebne ukrepe, da se naklepno ravnanje, navedeno v 3. členu tega protokola, določi kot kaznivo dejanje.
2. Država pogodbenica prav tako sprejme zakonodajne in druge potrebne ukrepe za določitev teh ravnanj kot kaznivih dejanj:
 - (a) ob upoštevanju temeljnih načel svojega pravnega reda poskus storitve kaznivega dejanja po prvem odstavku tega člena;
 - (b) sodelovanje pri kaznivem dejanju po prvem odstavku tega člena;
 - (c) organiziranje ali napeljevanje drugih oseb h kaznivim dejanjem po prvem odstavku tega člena.

II. Zaščita žrtev trgovine z ljudmi*6. člen**Pomoč žrtvam trgovine z ljudmi in njihova zaščita*

1. Država pogodbenica v ustreznih primerih in v obsegu, kot ga dopušča njeno notranje pravo, varuje zasebnost in identiteto žrtev trgovine z ljudmi, kar med drugim vključuje tudi zaupnost pravnih postopkov za tako trgovino.
2. Država pogodbenica zagotovi, da njen pravni ali upravni sistem vsebuje ukrepe, ki žrtvam trgovine z ljudmi v ustreznih primerih zagotavljajo:
 - (a) obveščanje o ustreznih sodnih in upravnih postopkih;

(b) pomoč pri predstavitvi in obravnavi njihovih mnenj in težav na primerni stopnji kazenskih postopkov proti storilcem kaznivih dejanj na način, ki ne škoduje pravicam obrambe.

3. Država pogodbenica v ustreznih primerih in ob sodelovanju nevladnih organizacij in drugih oblik civilne družbe preuči ukrepe za zagotavljanje fizičnega, psihičnega okrevanja žrtev trgovine z ljudmi in njihove ponovne vključitve v družbo, zlasti pa o zagotovitvi:

(a) ustrezne namestitve;

(b) svetovanja in obveščanja zlasti o njihovih zakonitih pravicah v jeziku, ki ga žrtve trgovine z ljudmi razumejo;

(c) zdravstvene, psihološke in materialne pomoči in

(d) možnosti za zaposlitev, izobraževanje in usposabljanje.

4. Država pogodbenica pri izvajanju določb tega člena upošteva starost, spol in posebne potrebe žrtev trgovine z ljudmi, zlasti posebne potrebe otrok, vključno z ustrežno namestitvijo, izobraževanjem in oskrbo.

5. Država pogodbenica si prizadeva zagotoviti fizično varnost žrtev trgovine z ljudmi, ko so na njenem ozemlju.

6. Država pogodbenica zagotovi, da njen pravni red vsebuje ukrepe, ki žrtvam trgovine z ljudmi omogočajo pridobitev nadomestila za utrpjeno škodo.

7. člen

Status žrtev trgovine z ljudmi v državah sprejemnicah

1. Poleg ukrepov iz 6. člena tega protokola država pogodbenica preuči sprejetje zakonodajnih in drugih ustreznih ukrepov, ki žrtvam trgovine z ljudmi v ustreznih primerih dovoljujejo začasno ali stalno ostati na njenem ozemlju.

2. Pri izvajanju določb prvega odstavka tega člena vsaka država pogodbenica upošteva človekoljubne in solidarnostne dejavnike.

8. člen

Vrnitev žrtev trgovine z ljudmi v matično državo

1. Država pogodbenica, katere državljan je žrtev trgovine z ljudmi, oziroma država, v kateri je imel pravico do stalnega prebivališča ob vstopu v državo sprejemnico, bo z upoštevanjem varnosti olajšala in sprejela njeno vrnitev brez nepotrebne ali nerazumne odlašanja.
2. Ko država pogodbenica vrne žrtve trgovine z ljudmi državi pogodbenici, katere državljan je ta oseba ali v kateri je imela ob vstopu v državo sprejemnico pravico do stalnega prebivališča, je treba ob vrnitvi, ki naj bo po možnosti prostovoljna, upoštevati, njeno varnost in stanje vseh pravnih postopkov v zvezi z dejstvom, da je ta oseba žrtev trgovine z ljudmi.
3. Na zahtevo države sprejemnice zaprosena država pogodbenica brez nepotrebne ali nerazumne odlašanja preveri, ali je oseba, ki je žrtev trgovine z ljudmi, njen državljan oziroma ali je imela pravico do stalnega prebivališča v njej ob vstopu v državo sprejemnico.
4. Da bi olajšala vračanje žrtev trgovine z ljudmi, ki nima ustreznih dokumentov, država pogodbenica, katere državljan je taka žrtev ali v kateri je imela pravico do stalnega prebivališča ob vstopu v državo sprejemnico, soglašaja, da bo na zahtevo države sprejemnice izdala take potne listine ali drugo potrebno dovoljenje, da bo ta oseba lahko potovala in ponovno vstopila na njeno ozemlje.
5. Ta člen ne vpliva na pravice, priznane žrtvam trgovine z ljudmi po notranjem pravu države sprejemnice.
6. Ta člen ne vpliva na veljavne dvostranske ali večstranske sporazume ali dogovore, ki deloma ali v celoti urejajo vračanje žrtev trgovine z ljudmi.

III. Preprečevanje, sodelovanje in drugi ukrepi

9. člen

Preprečevanje trgovine z ljudmi

1. Države pogodbenice uvedejo celovite usmeritve, programe in druge ukrepe:
 - (a) za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej,
 - (b) za zaščito žrtev trgovine z ljudmi, zlasti žensk in otrok pred tem, da bi ponovno postale žrtve.

2. Države pogodbenice si prizadevajo izvesti ukrepe, kot so raziskave, obveščanje in medijske kampanje ter družbene in gospodarske pobude za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej.

3. Usmeritve, programi in drugi ukrepi, sprejeti v skladu s tem členom, vključujejo, kadar je to primerno, sodelovanje z nevladnimi organizacijami, drugimi ustreznimi organizacijami in deli civilne družbe.

4. Države pogodbenice tudi z dvostranskim ali večstranskim sodelovanjem sprejmejo ali okrepijo ukrepe za ublažitev dejavnikov, kot so revščina, nerazvitost in pomanjkanje enakih možnosti, ki vplivajo na to, da so ljudje, zlasti ženske in otroci, lažje žrtve trgovine z ljudmi.

5. Države pogodbenice tudi z dvostranskim in večstranskim sodelovanjem sprejmejo ali poostrijo zakonodajne ali druge ukrepe, kot so izobraževalni, socialni ali kulturni ukrepi, za zmanjšanje povpraševanja, ki pospešuje vse oblike izkoriščanja ljudi, zlasti žensk in otrok, zaradi česar prihaja do trgovanja z ljudmi.

10. člen

Izmenjava informacij in usposabljanje

1. Organi pregona in priseljevanja ali drugi ustrezni organi držav pogodbenic primerno sodelujejo med seboj z izmenjavo informacij v skladu s svojim notranjim pravom, da lahko ugotovijo:

(a) ali so posamezniki, ki prečkajo ali poskušajo prečkati mednarodno mejo s potnimi listinami, ki pripadajo drugim osebam, ali brez potnih listin, storilci kaznivih dejanj ali žrtve trgovine z ljudmi;

(b) vrsto potnih listin, ki so jih posamezniki uporabili ali poskušali uporabiti za prečkanje mednarodne meje zaradi trgovine z ljudmi in

(c) kakšna sredstva in metode uporabljajo organizirane kriminalne združbe za trgovanje z ljudmi, vključno za novačenje in prevoz žrtev, katere poti uporabljajo in kakšne so povezave med posamezniki in združbami, ki so vpletene v tako trgovino, ter kateri so možni ukrepi za njihovo odkrivanje.

2. Države pogodbenice zagotovijo ali okrepijo usposabljanje pripadnikov pregona, priseljevanja ter drugih pristojnih uslužbencev za preprečevanje trgovine z ljudmi. Usposabljanje naj bi bilo osredotočeno na metode, ki se uporabljajo za preprečevanje take

trgovine, pregon prekupčevalcev in varstvo pravic žrtev, vključno z njihovo zaščito pred prekupčevalci. Upoštevalo naj bi tudi nujnost obravnavanja človekovih pravic in vprašanj v zvezi s starostjo in spolom in spodbujalo sodelovanje z nevladnimi organizacijami ter drugimi ustreznimi organizacijami in deli civilne družbe.

3. Država pogodbenica, ki prejme informacijo glede omejitve njene uporabe, izpolni vsako zahtevo države pogodbenice, ki jo je poslala.

11. člen

Ukrepi na meji

1. Države pogodbenice brez škode za mednarodne obveznosti glede prostega gibanja ljudi okrepijo nadzor meje v obsegu, potrebnem za preprečevanje in odkrivanje trgovine z ljudmi.

2. Država pogodbenica v okviru možnosti sprejme zakonodajne ali druge ustrezne ukrepe, da prepreči, da se prevozna sredstva komercialnih prevoznikov uporabljajo za storitve kaznivih dejanj, določenih v skladu s 5. členom tega protokola.

3. Kadar je primerno in brez poseganja v veljavne mednarodne konvencije ti ukrepi vključujejo uvedbo obveznosti za komercialne prevoznike, vključno s prevoznimi podjetji ali lastniki ali upravljalci prevoznih sredstev, da zagotovijo, da imajo vsi potniki potne listine, zahtevane za vstop v državo sprejemnico.

4. Država pogodbenica v skladu s svojim notranjim pravom sprejme ukrepe, potrebne za kaznovanje, če so kršene obveznosti, določene v tretjem odstavku tega člena.

5. Država pogodbenica preuči sprejetje ukrepov, ki v skladu z njenim notranjim pravom dovoljujejo zavrnitev vstopa ali preklic vizumov za osebe, vpletene v storitev kaznivih dejanj, določenih v skladu s tem protokolom.

6. Brez poseganja v 27. člen konvencije države pogodbenice preučijo okrepitev sodelovanja med službami za mejni nadzor, med drugim tudi z uvedbo in vzdrževanjem neposrednih stikov.

12. člen

Varnost in nadzor listin

Država pogodbenica sprejme potrebne ukrepe v okviru svojih možnosti:

(a) da zagotovi, da so potne ali identifikacijske listine, ki jih je izdala, tako kakovostne, da jih je težko zlorabiti in ne morejo biti enostavno ponarejene ali nezakonito spremenjene, razmnožene ali izdane, in

(b) da zagotovi popolnost in varnost potnih ali identifikacijskih listin, ki jih je izdala ali so bile izdane v njenem imenu, da prepreči njihovo nezakonito izdelovanje, izdajanje in uporabo.

13. člen

Legitimnost in veljavnost listin

Država pogodbenica na zahtevo druge države pogodbenice v skladu s svojim notranjim pravom v razumnem času preveri legitimnost in veljavnost potnih ali identifikacijskih listin, ki so ali naj bi bile izdane v njenem imenu in se zanje sumi, da se uporabljajo za trgovino z ljudmi.

IV. Končne določbe

14. člen

Varnostna določba

1. Nobena določba tega protokola ne vpliva na pravice, obveznosti in odgovornosti držav in posameznikov po mednarodnem pravu, vključno z mednarodno humanitarnim pravom in mednarodnim pravom o človekovih pravicah in zlasti, kadar je to primerno, po konvenciji iz leta 1951 in protokolu iz leta 1967 o statusu beguncev in načelu nevmešavanja, ki ga vsebujeta.

2. Ukrepi, določeni v tem protokolu, se razlagajo in uporabljajo na način, ki ne zapostavlja oseb zato, ker so žrtve trgovine z ljudmi. Razlaga in uporaba teh ukrepov sta skladni z mednarodno priznanimi načeli nerazlikovanja.

15. člen

Reševanje sporov

1. Države pogodbenice si prizadevajo reševati spore zaradi razlage ali uporabe tega protokola s pogajanjem.

2. Spor med dvema ali več državami pogodbenicami zaradi razlage ali uporabe tega protokola, ki ga v razumnem času ni mogoče rešiti s pogajanjem, se na predlog ene od teh držav pogodbenic predloži v arbitražo. Če se države pogodbenice v šestih mesecih po predlogu za arbitražo ne morejo dogovoriti o organizaciji arbitraže, lahko država pogodbenica predloži spor Meddržavnemu sodišču z vlogo v skladu s statutom sodišča.

3. Država pogodbenica lahko ob podpisu, ratifikaciji, sprejetju, odobritvi tega protokola ali pristopu k njemu izjavi, da se ne šteje za zavezano po drugem odstavku tega člena. Drugi odstavek tega člena ne zavezuje drugih držav v odnosu do države, ki je dala tak pridržek.

4. Država pogodbenica, ki je dala pridržek v skladu s tretjim odstavkom tega člena, ga lahko kadar koli umakne z uradnim obvestilom generalnemu sekretarju Združenih narodov.

16. člen

Podpis, ratifikacija, sprejetje, odobritev in pristop

1. Ta protokol je na voljo za podpis vsem državam od 12. do 15. decembra 2000 v
Palermu, Italija, nato pa na sedežu Združenih narodov v New Yorku do 12. decembra 2002.

2. Ta protokol je na voljo za podpis tudi regionalnim organizacijam za gospodarsko sodelovanje, če je vsaj ena država članica te organizacije podpisala ta protokol v skladu s prvim odstavkom tega člena.

3. Ta protokol je treba ratificirati, sprejeti ali odobriti. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se deponirajo pri generalnem sekretarju Združenih narodov. Regionalna organizacija za gospodarsko sodelovanje lahko deponira svojo listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi, če je tako storila najmanj ena njena država članica. V listini o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi taka organizacija izjavi, kakšen je obseg njenih pristojnosti za zadeve, ki jih ureja ta protokol. Ta organizacija obvesti depozitarja tudi o vsaki pomembni spremembi glede obsega njenih pristojnosti.

4. K temu protokolu lahko pristopi katera koli država ali regionalna organizacija za gospodarsko sodelovanje, če je najmanj ena njena članica podpisnica tega protokola. Listine o pristopu se deponirajo pri generalnem sekretarju Združenih narodov. Regionalna

organizacija za gospodarsko sodelovanje ob pristopu izjavi, kakšen je obseg njenih pristojnosti za zadeve, ki jih ureja ta protokol. Ta organizacija obvesti deponitarja tudi o vsaki pomembni spremembi glede obsega svojih pristojnosti.

17. člen

Začetek veljavnosti

1. Ta protokol začne veljati devetdeseti dan po datumu deponiranja štiridesete listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu, s tem da ne začne veljati pred začetkom veljavnosti konvencije. Za namen tega odstavka se listine, ki jih deponirajo regionalne organizacije za gospodarsko sodelovanje, ne štejejo za dodatne k listinam, ki so jih že deponirale države članice te organizacije.

2. Za državo ali regionalno organizacijo za gospodarsko sodelovanje, ki ratificira, sprejme ali odobri ta protokol ali pristopi k njemu po deponiranju štiridesete listine, začne ta protokol veljati trideseti dan po datumu deponiranja ustrezne listine te države ali organizacije ali na dan, ko ta protokol začne veljati v skladu s prvim odstavkom tega člena, kar od tega je pozneje.

18. člen

Spremembe

1. Po petih letih od začetka veljavnosti tega protokola lahko država pogodbenica protokola predlaga spremembo in jo vloži pri generalnem sekretarju Združenih narodov, ki predlagano spremembo pošlje državam pogodbenicam in konferenci pogodbenic konvencije v razpravo in odločanje o predlogu. Države pogodbenice tega protokola, ki se sestanejo na konferenci pogodbenic, si čim bolj prizadevajo doseči soglasje za vsako spremembo. Če so izčrpana vsa prizadevanja za soglasje in ni bil dosežen sporazum, je za sprejetje spremembe na koncu potrebna dvetretjinska večina držav pogodbenic protokola, ki so navzoče in glasujejo na sestanku konference pogodbenic.

2. Regionalne organizacije za gospodarsko sodelovanje pri zadevah iz svojih pristojnosti uresničujejo svojo pravico do glasovanja po tem členu s številom glasov, ki je enako številu njihovih držav članic, ki so podpisnice tega protokola. Take organizacije ne

smejo uresničevati svoje glasovalne pravice, če njihove države članice uveljavljajo svojo in obratno.

3. Države pogodbenice morajo ratificirati, sprejeti ali odobriti spremembo, sprejeto v skladu s prvim odstavkom tega člena,.

4. Sprememba, sprejeta v skladu s prvim odstavkom tega člena, začne za državo pogodbenico veljati devetdeset dni po datumu deponiranja listine o njeni ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi pri generalnem sekretarju Združenih narodov.

5. Ko sprememba začne veljati, je obvezujoča za tiste države pogodbenice, ki so izrazile soglasje, da jih zavezuje. Druge države pogodbenice pa še naprej zavezujejo določbe tega protokola in vse prejšnje spremembe, ki so jih ratificirale, sprejele ali odobrile.

19. člen

Odpoved

1. Država pogodbenica lahko odpove ta protokol s pisnim uradnim obvestilom generalnemu sekretarju Združenih narodov. Odpoved začne veljati eno leto po tem, ko je generalni sekretar prejel uradno obvestilo.

2. Regionalna organizacija za gospodarsko sodelovanje preneha biti pogodbenica tega protokola, ko ga odpovejo vse njene članice.

20. člen

Depozitar in jezik

1. Depozitar tega protokola je generalni sekretar Združenih narodov.

2. Izvirnik tega protokola, katerega besedila v angleščini, arabščini, francoščini, kitajščini, ruščini in španščini so enako verodostojna, se hrani pri generalnem sekretarju Združenih narodov.

V POTRDITEV NAVEDENEGA so podpisani pooblaščenci, ki so jih zato pravilno pooblastile njihove vlade, podpisali ta protokol.